

Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Activiteitenplan

Initiatief Uitvoeringsagenda Faro

Democratische vernieuwing: terug naar de bedoeling

Dit model voor een activiteitenplan hoort bij de Subsidieregeling Uitvoeringsagenda Faro. Uw activiteitenplan met bijhorende begroting dienen ter beoordeling van uw initiatief. Hiertoe plaatst u enerzijds uw activiteitenplan op <https://faro.cultureelerfgoed.nl> (het Faro platform). Deelnemers van het platform kunnen op deze manier een reactie geven op uw initiatief. Anderzijds legt u zowel het(zelfde) activiteitenplan als ook de begroting voor door dit toe te sturen aan faro@cultureelerfgoed.nl. Op het Faro platform vindt u meer informatie over de procedure en criteria.

Onderstaande gegevens worden ingevuld door de organisatie/persoon die uiteindelijk ook de formele subsidieaanvraag zal indienen en tevens de subsidie op diens rekening ontvangt.

Naam organisatie: Duurzaam Monumenten Collectief Zeist

Contactpersoon:

E-mailadres:

Telefoonnummer:

Naam initiatief: Duurzaam Monumenten Collectief Zeist

Totale kosten: € 77.819

Gevraagde subsidiebijdrage: € 67.534

Bedrag cofinanciering door derden: € 10.285 Participatiecoalitie (incl BTW)

Bedrag eigen bijdrage: Klik of tik om tekst in te voeren.

Inzet vrijwilligers in uren: 300

Activiteitenplan

1. Met welke vorm(en) van cultureel erfgoed heeft uw initiatief van doen?

(u kunt meerdere vakjes aankruisen)

- Integrale benadering van cultureel erfgoed
- Archeologie
- Gebouwd en aangelegd (groen) erfgoed
- Cultuurlandschap
- Roerend erfgoed
- Mobiel erfgoed
- Immaterieel erfgoed
- Oral History
- Archieven
- Digital born erfgoed
- Andere vorm, te weten Klik of tik om tekst in te voeren.

2. Geef een korte omschrijving (maximaal 400 woorden) van het initiatief, waarin u beknopt de aanleiding, de hoofdactiviteit en het doel formuleert.

Vanuit het Duurzame Monumenten Collectief Zeist signaleren we een flinke kloof tussen de doelstellingen van de overheid voor de verduurzaming van monumenten en de realiteit van het vergunningsproces zoals ervaren door de monumenteigenaren in Zeist. Ondanks de intensieve begeleiding door de gemeente en organisaties zoals Mijn Groene Huis gedurende meer dan twee jaar, blijft een significante stijging in het aantal vergunningaanvragen uit. Als eigenaren weten we maar al te goed dat er veel zonder vergunning wordt uitgevoerd, en kennen we ook allemaal de voorbeelden dat iemand vastloopt in het systeem en niet tot een uitvoerbaar plan komt.

Deze discrepantie lijkt vooral voort te komen uit een perceptie onder eigenaren dat 'er toch niets mag', terwijl de gemeentelijke afdeling Erfgoed juist veel mogelijkheden ziet binnen de bestaande kaders van monumentenzorg. Dit misverstand tussen beleidssystemen en eigenarenperceptie heeft ons, als collectief, gemotiveerd om het Duurzame Monumenten Collectief Zeist te initiëren. Wij

benaderen deze uitdaging vanuit het perspectief van noaberschap, met de intentie om een systeemverandering te bewerkstelligen en een partnerschap te vormen met de gemeente, in plaats van elkaar als tegenstanders te zien. Wij, het collectief, zet in op het actief benaderen, bevragen, uitdagen, informeren en helpen van de afdeling Erfgoed en Energietransitie van de gemeente Zeist.

Ons initiatief streeft ernaar de vergunningprocedures te vereenvoudigen en te focussen op de essentie van wat werkelijk belangrijk is voor het behoud van monumenten. Het gaat er niet om duizend-en-één documenten aan te leveren, maar om te waarborgen dat ingrepen geen schade aanrichten aan het erfgoed. Door dit uitgangspunt centraal te stellen, hopen we zowel monumenteigenaren als ambtenaren te ontzorgen, en terug te gaan naar de bedoeling: het bewaren van het bijzondere erfgoed.

Het hoofddoel van ons project is het versterken van een werkelijk partnerschap tussen de overheid en de monumenteigenaren. Op deze manier kunnen beide partijen zich ontwikkelen tot 'blijve bewaarders' van ons waardevolle erfgoed. Een vereenvoudigd en toegankelijker systeem zal niet alleen de duurzame instandhouding van monumenten ondersteunen, maar ook de toenemende last van erfgoedambtenaren verminderen door hen te bevrijden van een excès aan bureaucratische processen. Het zal voorkomen dat het systeem vastloopt.

Wij nodigen daarom Erfgoed nadrukkelijk uit om actief deel te nemen aan dit vernieuwende proces. Samen kunnen we een systeem ontwikkelen dat recht doet aan de schoonheid van ons erfgoed en openstaat voor de toekomst. Laten we samenwerken onder het motto: "Behoud de schoonheid, omarm de toekomst."

3. Omschrijf wat het beoogde eindresultaat is.

In/eind 2025 hebben we vanuit het Duurzaam Monumenten Collectief Zeist aanzienlijke vorderingen gemaakt in de naleving van richtlijnen bij de restauratie en verduurzaming van monumenten. Dankzij de proactieve samenwerking en ondersteuning van de gemeente en gespecialiseerde organisaties en deskundigen zijn monumenteigenaren erin geslaagd de vastgestelde procedures nauwgezet te volgen. Dit heeft geresulteerd in het systematisch aanvragen en verkrijgen van alle benodigde vergunningen via gestroomlijnde processen. Bovendien hebben eigenaren, door deelname aan workshops, essentiële kennis vergaard, op basis waarvan een verantwoord plan gemaakt kan worden of waardoor ze goede opdrachtgevers zijn waarmee de monumenten behoed zijn voor schade en met respect zijn behandeld.

Onze gezamenlijke inspanningen hebben geleid tot een versterkte samenwerking en een positieve houding- en gedragsverandering onder de betrokkenen:

1. **Erkenning en overwinnen van drempels:** De afdeling Erfgoed heeft actief uitdagingen en weerstanden bij monumenteigenaren geadresseerd, en ondersteunende maatregelen geïmplementeerd die de ervaren drempels aanzienlijk hebben verlaagd.
2. **Consolideren van partnerschap met de gemeente:** Er is een vruchtbaar partnerschap ontstaan waarbij de gemeente een kundige en ondersteunende rol op zich heeft genomen, wat bijdraagt aan een goede samenwerking.
3. **Noaberschap voor monumenten:** Onderlinge ondersteuning tussen monumenteigenaren is versterkt door de oprichting van een community waarin eigenaren regelmatig virtueel en fysiek samenkomen om ervaringen en expertise te delen.

Deze geïmplementeerde strategieën hebben geleid tot operationele veranderingen die de manier van monumentbeheer ingrijpend hebben verbeterd:

- Een verschuiving van een top-down benadering naar een meer democratische en collaboratieve werkwijze in monumentbeheer is gerealiseerd, waarbij vertrouwen en zelfbeschikking centraal staan.
- Door succesverhalen via sociale media en community events te delen, is er een krachtige stimulans gegeven aan een positieve gedragsverandering onder de monumenteigenaren.
- De communicatie en informatieoverdracht tussen de gemeente en belanghebbenden zijn transparanter en toegankelijker geworden.

De verankerde gedragsverandering onder monumenteigenaren en betrokken ambtenaren laat zien dat de weerstand tegen verandering significant is afgenomen door het demonstreren van de successen en de positieve impact van onze samenwerking en correcte procesvolgning.

Conclusie:

Door deze strategieën te implementeren en concrete resultaten te bereiken, hebben we een model vastgesteld dat niet alleen het behoud van monumenten optimaliseert, maar ook een constructieve, respectvolle en effectieve samenwerking tussen alle betrokkenen bevordert. De behaalde uitkomsten onderstrepen het succes van onze gezamenlijke inspanningen en leggen de basis voor toekomstige initiatieven in de bescherming van ons culturele erfgoed.

4. Neem hieronder puntsgewijs op welke deelactiviteiten of processtappen worden uitgevoerd. Ga daarbij uit van maximaal 8 activiteiten/processtappen. Omschrijf per activiteit/processtap:

- de aard, omvang, duur en wijze van uitvoering van de activiteit;
- de doelstelling, resultaten of producten.

Indien gewenst kunt u dit ook als aparte bijlage bijvoegen.

Algemeen

In de deelactiviteit omschrijven we ook nog wat concreter waarom we de activiteit ontplooiën. Wij vinden dit belangrijk omdat we per processtap refereren aan de algemene doelstelling van 'democratische vernieuwing'.

1. Democratische vernieuwing via begrijpelijke communicatie

- *Waarom:* De complexiteit van juridische terminologie vormt vaak een barrière voor een duidelijk begrip van de do's en don'ts bij het verduurzamen van monumenten. Deze complexiteit ontmoedigt actie en versterkt ongelijkheid tussen individuen met verschillende onderwijsniveaus. Theoretisch opgeleiden vinden doorgaans makkelijker hun weg in deze juridische doolhof dan mensen met een meer praktische opleiding. En zelfs theoretisch opgeleiden geven aan de materie lastig te vinden. Dit resulteert vaak in uitstelgedrag of zelfs volledige inactiviteit betreffende verduurzamingsinitiatieven. Het is daarom essentieel dat de gebruikte taal begrijpelijk en toegankelijk is voor iedereen.
- *Aard en Uitvoering:* We implementeren, samen met de afdeling erfgoed toegankelijke communicatievormen, waaronder vereenvoudigde folders en een interactief online kennisplatform. Deze middelen zijn ontworpen om zowel duidelijke adviezen als toepasbare oplossingen te bieden. Een voorbeeld zijn de ingewikkelde regels rondom het legpatroon van zonnepanelen. In plaats daarvan kan volstaan worden met het indienen van een offerte voor zonnepanelen met foto's, waarop wij en de afdeling erfgoed feedback geven.
- *Doelstelling:* Het doel is om de complexiteit van juridische taal te verminderen en monumenteigenaren in staat te stellen de vereiste acties te begrijpen en toe te passen.
- *Resultaten/Producten:* Verhoogde betrokkenheid en een beter begrip bij monumenteigenaren en erfgoedadviseurs, wat leidt tot een hoger aantal uitgevoerde (duurzame) maatregelen.

2. Ontwikkelen vergunningentemplate

- *Waarom:* Het proces van het invullen van formulieren kan voor veel mensen uitdagend en frustrerend zijn. Vaak vereist de afdeling Erfgoed/vergunningen specifieke informatie die voor de gemiddelde burger complex is, inclusief het aanleveren van bouwkundige tekeningen die vaak alleen door architecten geproduceerd kunnen worden. Ondanks de beschikbaarheid van oplossingen en adviezen op online platforms zoals 'Een warme jas voor oude huizen', kan dit ertoe leiden dat monumenteigenaren afzien van het aanvragen van een vergunning of hun verduurzamingsplannen uitstellen, wat een extra barrière vormt voor duurzaam behoud van monumenten.
- *Aard en Uitvoering:* We ontwikkelen een universele, invulbare vergunningtemplate die de aanvraagprocedure stroomlijnt en optimaliseert door proportionele en casusspecifieke eisen.
- *Doelstelling:* Meer mensen vragen op een correcte manier de vergunning aan. En het minimaliseren van frustraties en voorkomen van fouten cq extra eisen tijdens het aanvraagproces van vergunningen.
- *Resultaten/Producten:* een standaard vergunningtemplate dat leidt tot efficiëntere en effectievere vergunningsaanvragen.

3. **Optimaliseren en versnellen van vergunningproces**

- *Waarom:* Het Duurzaam Monumenten Collectief Zeist is zich bewust van de uitdagingen die ontstaan wanneer meerdere eigenaren tegelijkertijd acties ondernemen om hun monumenten te verduurzamen. Dit kan een grote druk leggen op de afdeling Erfgoed en kan leiden tot een overbelasting van het systeem, iets wat zowel voor de eigenaren als voor de afdeling ongewenst is. Als reactie hierop neemt het collectief proactief de leiding door samen met de afdeling Erfgoed het vergunningsproces te evalueren. We identificeren samen de knelpunten die vertraging veroorzaken en zoeken naar manieren om de verwerking te versnellen. Als ervaringsdeskundigen in het aanvraagproces is onze inbreng cruciaal. Vervolgens brengen we deze inzichten over naar alle monumenteigenaren binnen en buiten het collectief. We ondersteunen elkaar om het aanvraagproces efficiënt en correct te doorlopen.
- *Aard en Uitvoering:* We werken samen met de afdeling erfgoed om het vergunningsproces te optimaliseren door alleen de noodzakelijke documentatie te vereisen.
- *Doelstelling:* Het verminderen van de werkdruk op erfgoedmedewerkers en het versnellen van het goedkeuringsproces.
- *Resultaten/Producten:* Kortere doorlooptijden en minder bureaucratie bij vergunningsaanvragen.

4. **Energietransitie als katalysator voor democratische vernieuwing**

- *Waarom:* Als monumenteigenaren staan we voor de uitdagende taak om voor 2050 volledig van aardgas af te stappen. Deze opgave is voor monumenten complexer dan voor moderne woningen, gezien de specifieke historische en bouwtechnische beperkingen. Met de vastgestelde deadline en diverse drijfveren zoals geopolitieke spanningen, stijgende energiekosten, en milieugerelateerde zorgen, zoals aardbevingen in Groningen, is dit een mooi moment om onze benadering van de energietransitie fundamenteel te herzien.

"Disruptief" wordt vaak gebruikt om de benodigde verandering in de energietransitie te beschrijven. De traditionele systemen en procedures, oftewel de 'systeemwereld' van de gemeente, zijn naar onze mening niet toereikend om de unieke uitdagingen van monumenteigenaren effectief aan te pakken. De aanvliegroute om te verduurzamen is over het algemeen alleen technisch van aard en gaat voorbij aan het gebrek aan kennis en de onzekerheid van eigenaren over welke keuze ze moeten maken voor het eigen huis. Er is een nieuwe aanpak nodig waarin gedrag, de ervaringen en behoeften van monumenteigenaren centraal staan.

De overheid heeft benadrukt dat woningeigenaren actief moeten deelnemen aan de energietransitie en invloed moeten hebben op de keuzes voor bijvoorbeeld aardgasvrij. Het Duurzaam Monumenten Collectief Zeist omarmt deze rol door zowel disruptief als participatief op te treden. Wij streven ernaar de bestaande systeemwereld van de gemeente aan te passen en willen actief samenwerken met monumenteigenaren om elkaar te ondersteunen en te informeren over de energietransitie, de duurzame mogelijkheden voor hun monument en ook de regelgeving. We beperken ons niet alleen tot de (duurzame) maatregelen maar willen ook hulp en advies bij het aanvragen van subsidies en verwijzing naar financiering. Daarnaast hebben we ook hulp nodig bij andere wettelijke verplichtingen die monumenteigenaren tegenkomen. Voorbeelden zijn het natuurvrij maken van huizen bij een renovatie volgens de wet natuurbescherming, of in geval van asbest, een correcte sanering.

Door deze aanpak bevorderen we niet alleen begrip en samenwerking, maar zorgen we er ook voor dat alle monumenteigenaren actief kunnen bijdragen aan en profiteren van de transitie naar een duurzame toekomst.

- *Aard en Uitvoering:* we leren van bestaande verduurzamingsstrategieën en het initiëren van samenwerkingsverbanden tussen eigenaars. Een van de belangrijke onderdelen in onze eigen strategie is het helpen van monumenteigenaren in de energietransitie op basis van gedragskennis en sociale bewijskracht: Zien verduurzamen doet verduurzamen.
- *Doelstelling:* creëren van een solide basis voor het delen van kennis en ervaringen.
- *Resultaten/Producten:* een samenwerkingsmodel (de fysieke community) en online informatieplatform voor verduurzaming van monumenten.

We willen benadrukken dat de energietransitie een mooie 'koppelkans' is, maar dat onze aanpak voor democratische vernieuwing ook toepasbaar is op alle andere opgaven rond de instandhouding van monumenten, en niet alleen op de energietransitie.

5. Organiseren van collectieve Inkoopacties

- *Waarom:* In de regel worden collectieve acties voor het verduurzamen van monumenten georganiseerd door gespecialiseerde erfgoedinstellingen of overheden. Dit is een gemiste kans, omdat monumenteigenaren zelf over kennis en ervaring beschikken die zeer waardevol kan zijn bij dit soort initiatieven. In Zeist zien we hoe de Stichting Energie Zeist (Een bewonersinitiatief met het label Mijn Groene Huis) succesvol collectieve acties voor isolatie en zonnepanelen organiseert voor reguliere woningen.

Wij van het Duurzaam Monumentencollectief Zeist geloven sterk in de kracht van zelforganisatie door monumenteigenaren. Het organiseren van collectieve acties door en voor monumenteigenaren vergroot niet alleen het begrip, de kennis en betrokkenheid bij de projecten, maar vermindert ook weerstand die vaak voorkomt tegenover de traditionele 'regeldichte' aanpak van gemeentes of erfgoedinstellingen.

In onze collectieve acties nemen wij, als collectief, het initiatief. Wij bepalen samen de voorwaarden en benaderen zelf de leveranciers en dienstverleners gebaseerd op onze collectieve ervaringen. 'Eigenaren voor eigenaren' zorgt voor meer draagvlak en vertrouwen in de genomen verduurzamingsmaatregelen. Tijdens dit proces blijven we natuurlijk binnen de wettelijke kaders, maar we zoeken soms ook de grenzen op om innovatie en progressie te bevorderen.

Een essentieel onderdeel van onze acties is het houden van bijeenkomsten om kennis en ervaring te delen. Deze bijeenkomsten stellen ons in staat om niet alleen kennis over de

duurzame maatregelen te delen, maar ook belangrijke wet- en regelgeving helder te communiceren, we nodigen ambtenaren erfgoed uit om hierover te vertellen. Hierdoor verhogen we de kans dat de juiste maatregelen genomen worden, wat cruciaal is voor het behoud van onze monumenten.

Het gebruik van sociale bewijskracht speelt ook een belangrijke rol; als een geselecteerd bedrijf goed presteert, moedigen andere eigenaren elkaar aan om vergelijkbare stappen te zetten. Dit versterkt de gezamenlijke zin en de collectieve impact van onze acties.

We bouwen voort op de uitgebreide expertise die al is opgedaan bij het organiseren van soortgelijke collectieve acties binnen de niet-monumentale sector, zoals die van Groene Stappen / Mijn Groene Huis. De aanpak voor het organiseren van collectieve acties vanuit bewonersinitiatieven is te vinden [via deze link](#) bij interventies

- *Aard en Uitvoering:* opzetten van groepsaankopen voor isolatiematerialen zoals glasisolatie en zonnepanelen, waardoor kosten worden gereduceerd, maar vooral ook meer eigenaren maatregelen gaan nemen door sociale bewijskracht.
- *Doelstelling:* kennisdeling stimuleren en realiseren kostenbesparing onder monumenteigenaren. Goede opdrachtgevers maken van monumenteigenaren.
- *Resultaten/Producten:* Verbeterde en correct uitgevoerde verduurzaming van monumenten. Financiële voordelen.

6. **Opzetten van een Monumentencommunity via WhatsApp:**

- *Waarom:* Voor ons als monumenteigenaren en leden van het Duurzaam Monumentencollectief is effectieve en snelle communicatie belangrijk. In een tijdperk waarin informatie snel en overvloedig is, is het essentieel om een communicatieplatform te hebben dat niet alleen snel en effectief is, maar ook relevantie garandeert en infobesitas minimaliseert. Traditionele websites bieden vaak niet de dynamische interactie die nodig is voor levendige discussies en directe uitwisseling van ideeën. Een WhatsApp-community biedt precies wat nodig is. Binnen zo'n platform kunnen we specifieke groepen oprichten rond thema's zoals 'glasisolatie' of een 'totaalplan voor monumenten'. Elk lid kan zelf kiezen aan welke themagroepen hij/zij wil deelnemen, afhankelijk van wat relevant is voor de eigen situatie. Dit maakt het mogelijk om gericht te discussiëren en waardevolle kennis uit te wisselen zonder overweldigd te raken door een overvloed aan algemene informatie.
- *Aard en Uitvoering:* oprichting van een digitaal platform waarbij monumenteigenaren elkaar, maar ook leveranciers en experts kunnen ontmoeten en kennis kunnen delen.
- *Doelstelling:* verbeteren van de communicatie en samenwerking tussen de betrokken partijen.
- *Resultaten/Producten:* een actieve community die elkaar op basis van "monumentennoaberschap" ondersteunt bij het onderhoud en de verbetering van de monumenten.

7. **Implementatie van een strategie voor het wegnemen van weerstand en bevorderen vertrouwen**

- **Waarom:** Vanuit het Duurzaam Monumenten Collectief Zeist zien we veel weerstand onder erfgoedambtenaren, ambtenaren duurzaamheid van de gemeente, en monumenteigenaren. Gegeven de historische context en de uiteenlopende belangen van deze groepen, is deze weerstand begrijpelijk, maar het bemoeilijkt constructieve samenwerking. Wij geloven sterk in het belang van wederzijds begrip en open dialoog. Door openlijk elkaars standpunten te verkennen, ervaringen te delen, en kritisch maar ook constructief te bevragen waarom bepaalde standpunten worden ingenomen, kunnen we

bestaande weerstanden verminderen. Dit proces omvat het erkennen van directe weerstand (reactance), het bieden van zekerheid om scepticisme te overwinnen, en het actief ondersteunen bij de uitvoering van taken om lethargie (inertia) tegen te gaan.

Het gezamenlijke doel, het duurzaam behoud van onze mooie monumenten staat bij alle partijen voorop en zal voor allen het uitgangspunt zijn. Dit gedeelde doel is het leidende principe voor al onze activiteiten en benaderingen binnen de gemeenschap. Door samen te werken en elkaar te ondersteunen, versterken we de basis voor een toekomst waarin ons cultureel erfgoed wordt gerespecteerd en beschermd.

- *Aard en Uitvoering*: trainingen en workshops om bewustzijn te creëren over weerstanden en het opbouwen van vertrouwen voor erfgoed- en verduurzamingsambtenaren en deelnemers van het Duurzaam Monumentencollectief.
- *Doelstelling*: overbruggen van de kloof tussen erfgoedambtenaren en monumenteigenaren en tussen erfgoed- en verduurzamingsambtenaren.
- *Resultaten/Producten*: een verbeterde samenwerkingscultuur en grotere acceptatie van de vernieuwde manier van werken.

5. Planning: geef aan hoe de deelactiviteiten/processtappen in de tijd worden uitgevoerd.

Indien gewenst kunt u dit ook als aparte bijlage bijvoegen.

Zie bijlage (excellbestand)

In de Uitvoeringsagenda Faro – deel I is door het erfgoedveld opgetekend wat de betekenis is van het Verdrag van Faro voor de Nederlandse erfgoedzorg en hoe het daar invulling aan wil geven. Om in aanmerking te komen voor een financiële bijdrage moet uw initiatief bijdragen aan de implementatie van het Verdrag van Faro in het functioneren van de Nederlandse erfgoedzorg. De mate waarin uw initiatief hieraan voldoet wordt meegenomen in de beoordeling. Daarover gaan de volgende vijf vragen.

6. Aan welke Faro-kernwaarde(n) zoals opgenomen in de Faro Uitvoeringsagenda – deel I voldoet het initiatief?

- Participatie in de volle breedte
- Open houding voor andere erfgoedopvattingen
- Erfgoed midden in de samenleving

7. Omschrijf op welke wijze het initiatief voldoet aan de geselecteerde Faro-kernwaarde(n).

Vanuit het Duurzaam Monumenten Collectief Zeist merken we op dat de relatie tussen de erfgoedafdelingen van gemeenten en monumenteigenaren vaak onder druk staat, vooral wanneer het gaat om aanpassingen aan monumentale panden. Deze spanning wordt veelal veroorzaakt door de beperkingen die eigenaren ervaren op hun autonomie, wat kan leiden tot weerstand tegen het proces en soms zelfs nalatigheid in het verkrijgen van de vereiste vergunningen.

Erfgoedambtenaren scharen zich achter regels en wetten die voor veel monumenteigenaren moeilijk te begrijpen zijn. Dit kan leiden tot aanpassingen die niet zijn goedgekeurd en die de monumenten potentieel kunnen beschadigen.

Als collectief streven wij ernaar deze spanningen te verminderen door het bevorderen van duidelijke communicatie en begrip tussen alle partijen. Wij geloven dat een betere samenwerking en een heldere uitleg van de regelgeving de relatie kan verbeteren en tegelijkertijd de historische integriteit van onze monumenten kan waarborgen.

Participatie in de volle breedte:

Om deze uitdagingen het hoofd te bieden, stellen wij, het Duurzaam Monumenten Collectief, een model van inclusieve participatie voor waarin wij actief samenwerken met gemeente en

monumenteigenaren bij het maken van beslissingen over hun eigendommen. Dit houdt in dat eigenaren vanaf het begin betrokken zijn bij het planningsproces, inzicht hebben in de implicaties van verschillende restauratie- en verduurzamingstechnieken, en op gelijkwaardige basis deelnemen aan besluitvormingsprocessen.

Door eigenaren meer controle en stem te geven, kunnen weerstanden worden verminderd, zowel bij eigenaren als ambtenaren. Monumentbezitters zullen meer geneigd zijn om noodzakelijke vergunningen aan te vragen. Verduurzaming biedt een unieke kans om eigenaren direct te betrekken bij het vinden van passende oplossingen voor hun monumenten.

Een open houding voor andere erfgoedopvattingen

In ons streven naar het integreren van duurzaamheid met het behoud van cultureel en historisch erfgoed, erkennen we, het Duurzaam Monumenten Collectief, dat het belangrijk is om een open houding te hebben ten opzichte van diverse erfgoedopvattingen. Deze benadering is van cruciaal belang, omdat wij vinden dat traditionele erfgoedopvattingen zich moeten kunnen aanpassen om hedendaagse duurzaamheidsdoelen te ondersteunen. We moeten iedereen; ambtenaren erfgoed en monumenteigenaren meekrijgen in de enorme transitie die ons te wachten staat. Een mooi voorbeeld is de acceptatie van zonnepanelen op monumenten, wat vroeger als controversieel werd beschouwd, is nu een haalbare stap vooruit dankzij een bredere acceptatie van alle uiteenlopende perspectieven.

In het kader van dit project richten we ons op een gedragsgerichte benadering om de verschillen en percepties rond erfgoedopvattingen tussen alle betrokken partijen te verkennen. Dit omvat monumenteigenaren, erfgoed specialisten en beleidsmakers gericht op de energietransitie. Door het opzetten van constructieve dialogen in workshops, streven we ernaar om inzichten te krijgen die helpen om bestaande misverstanden of vooroordelen boven tafel te krijgen om ze vervolgens te overbruggen. Alleen begrip en respect voor ieders standpunt zorgt voor het wegnemen van weerstanden. Als dat gebeurt ontstaat er ook ruimte voor cocreatie en innovatieve oplossingen. En dit is het uiteindelijke doel.

De flexibiliteit in regelgeving en de innovatieve benadering zijn nodig om goede oplossingen te vinden die het monument niet aantasten, maar ook bijdragen aan minder arbeidsintensieve plannenmakerij voor monumenteigenaren. Tegelijkertijd zorgt dit ook voor minder tijdrovende planbeoordeling door de overheid. Win-win dus. Overleg en heroverweging van traditionele erfgoedopvattingen in het licht van duurzaamheid en het behoud en beheer van monumenten zijn cruciaal voor dit proces.

Conclusie

Door actieve participatie van monumenteigenaren en een open houding ten opzichte van het perspectieven van alle, bij het behoud van monumenten betrokken partijen, kan er een goede en gelijkwaardige samenwerking ontstaan. Dit partnerschap zal niet alleen de zorg voor ons erfgoed verbeteren maar ook flinke bijdrage leveren aan de doelstellingen van de energietransitie. In lijn met de Faro-kernwaarden kunnen we samen sturen op een toekomst waar zowel erfgoedbehoud als duurzaamheid centraal staan.

8. Aan welke thema's en de daarbij door het erfgoedveld geformuleerde doelen (inzet) in de Uitvoeringsagenda Faro – deel I draagt uw initiatief substantieel bij? Er zijn in principe meerdere thema's mogelijk. Raadpleeg voor de beantwoording van deze vraag de uitwerking van de thema's in de Uitvoeringsagenda Faro – deel I.

- Erfgoed als hulpbron en partner in het sociale domein

- Democratische vernieuwing
- Dynamische leefomgeving
- Waarderen van erfgoed
- Meerstemmigheid
- Oral History
- Digitaal erfgoed
- Archieven
- Archeologie
- Caribisch Nederland
- Internationaal
- Erfgoedbewustzijn en educatie
- Ondersteuning erfgoedparticipatie
- Opleidingen
- Werkwijzen en wegwijzen
- Financiering erfgoedinitiatieven

Geef (indien meerdere thema's aangekruist) aan wat naar uw mening het hoofdthema van uw initiatief is. Bij de beoordeling wordt vooral naar dit thema gekeken.

Klik of tik om tekst in te voeren.

9. Omschrijf voor het hoofdthema (en - indien relevant - maximaal 2 andere thema's) hoe uw initiatief aansluit bij de in de Uitvoeringsagenda Faro – deel I omschreven doelen en vraagstukken.

Raadpleeg voor de beantwoording van deze vraag de uitwerking van de thema's in de Uitvoeringsagenda Faro – deel I.

Verduurzaming: Een podium voor Democratische Vernieuwing

Als Duurzaam Monumenten Collectief Zeist zien we de energietransitie niet alleen als een ecologische uitdaging, maar als een aanzienlijke kans voor democratische vernieuwing en versterking van onze banden met de samenleving. De transitie verplicht ons om de interactie tussen overheid, erfgoedafdelingen en monumenteigenaren opnieuw vorm te geven. Dit omdat van bewoners verwacht wordt dat zij niet alleen afscheid nemen van aardgas, maar ook een substantieel deel van de transformatiekosten dragen. En tegelijk is de opgave zo groot, dat de gangbare wijze van vergunningaanvragen en het behandelen van de aanvragen niet meer houdbaar is. Er zijn simpelweg te weinig ambtenaren voorhanden; om het systeem niet volledig vast te laten lopen is een andere houding noodzakelijk.

Een nieuwe benadering binnen Erfgoedbeheer

Deze nieuwe werkelijkheid vraagt om een transformatieve aanpak waar erfgoedafdelingen niet langer als autoritaire entiteiten opereren, maar met ons als partners werken, vanuit een basis van wederzijds respect en gelijkheid. Traditionele, top-down beslissingsstructuren moeten plaatsmaken voor dialogen en samenwerkingen waarin de stemmen van monumenteigenaren niet alleen gehoord, maar ook geïntegreerd worden in de beleidsvorming.

Als Collectief stimuleren wij een cultuur waarin de afdelingen erfgoed erkennen dat zij monumenteigenaren nodig hebben om de ambitieuze doelstellingen van 2050 te realiseren. Dit houdt in dat er een participatieve, proactieve houding wordt aangenomen, die de samenwerking en communicatie bevordert.

Rol van het Duurzame Monumenten Collectief

Wij zetten ons in als facilitator en innovator binnen dit proces. Door het voortouw te nemen in de dialoog en door te dringen tot de noodzaak van een gelijkwaardige behandeling, proberen wij een

model te vormen dat anderen kunnen volgen. Wij vragen de gemeente om de principes van participatie en gelijkwaardigheid in erfgoedbeheer aan te nemen en samen met ons te werken aan oplossingen die zowel duurzaam als respectvol zijn voor ons cultureel erfgoed, onder de slogan “behoud de schoonheid, omarm de toekomst”.

Democratische Vernieuwing in de praktijk

Door samen te werken met alle betrokkenen en door open te staan voor (innovatieve) verduurzamingsmaatregelen, gaan we verder dan alleen het behoud van fysieke structuren. We bouwen aan een toekomst waar erfgoedbehoud hand in hand gaat met ontwikkeling in de energietransitie en waar de gemeenschap een actieve rol speelt in het vormgeven van deze toekomst.

Het Duurzaam Monumenten Collectief is vastberaden om de overgang naar duurzamere en democratischere erfgoedbenaderingen te leiden. Wij geloven dat door samen te werken en open te staan voor nieuwe ideeën, we niet alleen onze monumenten kunnen beschermen, maar ze ook kunnen laten floreren in een nieuwe, groene toekomst.

10. Omschrijf beknopt (maximaal 400 woorden) op welke wijze het initiatief een structurele verandering teweeg kan brengen ten opzichte van het huidige functioneren van de erfgoedzorg. *Denk bijvoorbeeld aan bewustwording van een veranderopgave, systeemaanpassing, schaalsprong, nieuwe coalities, verdieping op een thema, instrumentatie van een thema met werkwijzen of methodieken, of de verkenning van nieuwe mogelijkheden binnen een thema.*

Het Duurzame Monumenten Collectief heeft de potentie om structurele veranderingen in de erfgoedzorg teweeg te brengen door de focus te leggen op participatie, kennisdeling en systeemherziening. Dit project gaat verder dan traditionele benaderingen, zoals de “keukentafelgesprekken” of de “erfgoedcoaches” door actief eigenaren, gemeenten en erfgoedprofessionals te betrekken in een geïntegreerd en wederkerig leerproces. Dit 'particiLeren'-model stimuleert alle deelnemers niet alleen om kennis te vergaren, maar ook om deze actief uit te dragen en toe te passen in hun lokale context.

Bewustwording en veranderopgave

Dit initiatief illustreert de noodzaak voor een aanpassing in de manier waarop erfgoedzorg wordt uitgevoerd, door te benadrukken dat erfgoedmedewerkers vaak vastzitten in een systeem dat hen beperkt tot het afvinken van criteria en gevraagde documenten. Door bijvoorbeeld open communicatie en participatieve leerprocessen aan te moedigen, ontstaat er bewustwording onder alle partners (erfgoed, ambtenaren energietransitie, monumenteigenaren) over de behoefte aan verandering in bestaande protocollen en procedures.

Systeemaanpassing

Het project introduceert methodieken die zich richten op het doorbreken van het bestaande 'vinkjes'-systeem door dynamischer en flexibeler benaderingen te bevorderen die beter aansluiten bij de realiteit van monumenteigenaar, monumentenzorg en -beheer. Dit zal leiden tot een aanpassing van de huidige systemen, waarbij meer ruimte is voor innovatie en minder angst bestaat voor het loslaten van rigide overheidstoezicht.

Nieuwe coalities en schaalsprong

Door een netwerk te creëren van monumenteigenaren, lokale gemeenten en kenniscentra, bevordert het collectief nieuwe samenwerkingsverbanden die de potentie hebben om over te gaan in landelijke initiatieven. Deze aanpak kan leiden tot een schaa sprong waarbij de betrokkenheid en positieve ervaringen vanuit individuele gemeenschappen kunnen dienen als model voor andere gemeentes.

Instrumentatie en methodieken

Het project biedt concrete tools en methodieken, zoals participatieve leerprocessen en 'omdenken' in erfgoedbehoud, die landelijk kunnen worden toegepast om de erfgoedzorg te verbeteren. Deze instrumenten helpen bij het opbouwen van keuzevrijheid en zelfbeschikking onder erfgoedbeheerders en eigenaren, resulterend in meer afgewogen en doelmatige beslissingen.

Verkenning van nieuwe mogelijkheden

Dit initiatief begeeft zich op onontgonnen terrein door traditionele erfgoedopvattingen te heroverwegen in het licht van duurzaamheidsvraagstukken. Het onderzoeken van nieuwe mogelijkheden helpt om erfgoedzorg niet alleen als 'bewaren van erfgoed' maar ook als innovatie te zien.

Samengevat zet ons collectief zich in voor een blijvende verandering die verder gaat dan kleinschalige, lokale projecten en streeft naar een uitgebreide impact op zowel nationaal en misschien wel internationaal niveau in de erfgoedzorg. Daarmee draagt het project bij aan ieders 'recht op erfgoed', door zowel bescherming als vernieuwing te omarmen.

Bij de beoordeling van uw initiatief wordt ook gekeken naar de aansluiting van uw initiatief bij de ambities van anderen en bij vraagstukken in de samenleving en de inzet van vrijwilligers. Daarover gaan de volgende drie vragen.

11. Omschrijf of, en zo ja op welke wijze het initiatief bijdraagt aan actuele (beleids)ontwikkelingen en maatschappelijke vraagstukken.

Te denken valt aan uitsluiting, dekolonisering en grote transities in de leefomgeving.

Het Duurzame Monumenten Collectief Zeist speelt een cruciale rol in de energietransitie. Door te focussen op het energiezuiniger maken van monumenten, draagt het collectief bij aan de landelijke doelstellingen voor energiebesparing en de reductie van CO₂-uitstoot. De aanpak van het collectief illustreert hoe erfgoed niet alleen bewaard kan blijven, maar ook een actieve rol kan spelen in het verduurzamen van onze leefomgeving.

12. Omschrijf de projectorganisatie en rolverdeling en geef aan of en zo ja op welke wijze er bij de uitvoering van het initiatief sprake is van samenwerking met of betrokkenheid van andere belanghebbenden.

Het Duurzame Monumenten Collectief bestaat (vooralsnog) uit een team van 12 monumenteigenaren die monumenteigenaar zijn en tegelijkertijd vrijwilliger. Het collectief is groeiende. In 2024 zijn er al meerdere bijeenkomsten georganiseerd die ervoor zorgden dat een aantal eigenaren actief zijn en blijven. We organiseren bijvoorbeeld bijeenkomsten bij monumentbezitters thuis, zodat zij hun monument kunnen tonen en (trots) vertellen over wat zij allemaal gedaan hebben om het monument te behouden. Ook staat er in oktober 2024 een kennissessie over glisolatie op het programma, waarbij ongeveer 1200 monumenteigenaren een uitnodiging krijgen. Daarnaast doen we actief mee met een inhoudelijk programma aan de Open Monumentendagen en de 'Week van de Duurzaamheid'. De organisatie gebeurt in samenwerking met eigenaren en kennispartners én ambtenaren erfgoed van de gemeente Zeist. Het doel in 2025 is om 50-100 actieve monumenteigenaren aangehaakt te krijgen. In de community zitten ook experts, onder andere een EPG-adviseur die gespecialiseerd is in monumenten. [REDACTED]

■■■■■, erfgoed specialist en ingehuurd door de gemeente Zeist, ondersteunt en adviseert tot eind 2024 vanuit de gemeente Zeist. Zij blijft als expert en adviseur aan het Faro project verbonden. Projectleider (penvoerder en invuller subsidie-aanvraag) vanuit de Participatiecoalitie is ■■■■■.

Over mij: Ik ben gedragsdeskundige met specialisatie in de energietransitie. Alle projecten benader ik vanuit kennis van gedrag en bewezen gedragsverandertechnieken. Want als je gedrag van mensen begrijpt kan je het ook veranderen. Eind 2024 zal ik een verdiepingsopleiding volgen: 'gedragsverandering in complexe transitie'. Een opleiding die gaat over het begrijpen en veranderen van gedrag op meerdere niveaus en van meerdere partijen. In mijn geval in de grote en complexe transitie die de energietransitie is. Dit monumentenproject heb ik ingebracht om te onderzoeken, en om een veranderplan van het systeem te maken. Dit is een verzameling van interventies die ingrijpt op verschillende lagen, zodat de transitie gerealiseerd kan worden. De kennis die ik hierdoor krijg neem ik mee in het uitvoeren van dit plan.

De rolverdeling van het Duurzaam Monumenten Collectief:

- ■■■■■ (Projectleider & gedragsdeskundige)
 - Leiding geven aan het hele project.
 - Opstellen en implementeren van een gedragsveranderingsplan dat meerdere lagen van interventies omvat (oa omzetten van juridische naar eigenarentaal, vergunningentemplate, workshops weerstanden wegnemen)
 - Toezicht houden op en mede-uitvoeren van alle aspecten van het project bijvoorbeeld planning en budgetten, deadlines, verzamelen kennis enz.
 - Ondersteunen monumenteigenaren met expertise o.a. over organisatie collectieve acties
 - Vastleggen en delen van de geleerde lessen aan gehele erfgoedveld
 - Communicatie en aanjager communicatie (digitale platforms, linkedin, whatsappcommunity, samen met monumenteigenaren)
- ■■■■■ (Erfgoed specialist & adviseur)
 - Ondersteunen van de eigenaars van monumenten en projectleider met expertise over erfgoedbehoud binnen de context van duurzaamheid.
 - Adviseren van het collectief op technische, erfgoed-specifieke onderwerpen (voor behoud en bij de energietransitie).
 - Binnen gemeentelijk apparaat begeleiden systeemverandering oa optimaliseren van vergunningenproces en implementeren vergunningentemplate, workshop wegnemen weerstanden
 - Mede herschrijven van juridische taal naar eigenarentaal (samen met Annemiek en vrijwilligers)
 - Integreren en delen van de geleerde lessen aan gehele erfgoedveld; borgen dat de resultaten schaalbaar (landelijk) en herhaalbaar zijn
- Monumenten Eigenaars & Vrijwilligers
 - Actief deelnemen aan en bijdragen aan gemeenschappelijke evenementen, zoals Open Monumentendagen en de week van de Duurzaamheid.
 - Delen van persoonlijke ervaringen en lessen met andere leden, het aantrekken en activeren van nieuwe leden.
 - Contentcreatie van de community
 - Mede beoordelen teksten van juridisch naar eigenarentaal
 - Mede organiseren collectieve inkoopacties
 - Gevraagd en ongevraagd adviseren aan alle andere partijen
- Andere ambtenaren erfgoed en energietransitie van gemeenten

- Ondersteunen van de integratie van lokale regelgeving en (eventueel)veranderen beleid naar aanleiding van de initiatieven en de input van het collectief
- Faciliteren en aangaan van de samenwerking tussen de gemeenten en het collectief.
- Participatie workshops weerstanden wegnemen
- Helpen met (door)ontwikkeling template vergunningen
- Mee-implementeren vereenvoudigde taal
- Omarmen initiatieven Duurzaam Monumenten Collectief Zeist
- Experts en kennispartners
 - Voorzien van technische ondersteuning en adviezen bijvoorbeeld gericht op energieprestatie van monumenten, maar ook gericht op het anders inrichten van de vergunningaanvraag (vanuit het gewenste resultaat).
 - Bijdragen aan kennissessies en trainingen om samen met eigenaren best practices en innovatieve oplossingen voor energie-efficiëntie om te zetten naar herhaalbare/schaalbare werkwijzen.
 - Leveren van gespecialiseerde kennis en bijdragen aan het collectief.
 - Helpen bij het organiseren en uitvoeren van technische kennissessies, zoals die over glasisolatie.

13. Omschrijf in welke mate en op welke wijze vrijwilligers worden ingezet voor de uitvoering van het initiatief.

1. Peer-to-Peer Ondersteuning

Hoe: Vrijwilligers die zelf monumenteigenaren zijn, gebruiken hun ervaringen met verduurzaming en renovatie om andere eigenaren te adviseren en ondersteunen.

Voorbeeld: meer ervaren vrijwilligers werken samen met nieuwere leden die net beginnen met het proces van verduurzaming. Ze delen lessen en tips in kleinere werkgroepen of één-op-één sessies.

2. Beleidsadvies

Hoe: vrijwilligers leveren input voor gemeentelijk beleid op basis van hun praktijkervaringen met verduurzaming en onderhoud van monumenten.

Voorbeeld: Het collectief organiseert regelmatig bijeenkomsten waarin vrijwilligers discussiëren en feedback verzamelen die vervolgens wordt voorgesteld aan de gemeente als formeel of informeel advies.

3. Ontwikkeling en gebruik van vergunningentemplate

Hoe: vrijwilligers werken samen om de vergunningentemplate te ontwikkelen en bij te stellen op basis van de vergunningsaanvragen van bewoners.

Voorbeeld: Een groep vrijwilligers verzamelt alle doorlopen vergunningsaanvragen en gebruikt deze informatie om de template te optimaliseren voor toekomstige gebruikers.

4. Organisatie van collectieve inkoop

Hoe: vrijwilligers nemen het voortouw bij het organiseren van collectieve inkoop en het onderhandelen over offertes voor duurzaamheidsmaatregelen zoals isolatie of zonnepanelen.

Voorbeeld: Een team van vrijwilligers coördineert het verzamelen van offertes, communiceert met leveranciers en regelt de uiteindelijke aankoop en installatie van materialen.

5. Werving van nieuwe monumenteigenaren

Hoe: vrijwilligers gebruiken hun netwerken en lokale kennis om meer monumenteigenaren te betrekken bij het collectief.

Voorbeeld: vrijwilligers presenteren het collectief op lokale evenementen bijvoorbeeld de Nationale Open Monumentendag, verspreiden flyers en maken gebruik van lokale media om het bewustzijn en de betrokkenheid bij het project te vergroten.

6. Contentcreatie voor WhatsApp-community

Hoe: vrijwilligers produceren en beheren content voor de WhatsApp-groep, waarin updates, adviezen en vragen en antwoorden worden gedeeld.

Voorbeeld: een team van contentvrijwilligers plant maandelijkse thema's, stimuleert discussie en zorgt voor reguliere updates om de groep actief en geïnformeerd te houden.

Door deze diverse rollen effectief te beheren, kan het Duurzame Monumenten Collectief Zeist zorgen voor een actieve en betrokken gemeenschap die niet alleen bijdraagt aan het behoud van erfgoed, maar ook aan de bredere duurzaamheidsdoelen.

Plan voor kennisontwikkeling en kennisdeling en de daarbij beoogde doelgroep(en)

14. De resultaten, inzichten en ervaringen die voortkomen uit uw initiatief moeten ten goede kunnen komen aan het hele erfgoedveld. De manier waarop u hier invulling aan geeft wordt meegewogen in de beoordeling.

Omschrijf hoe u de resultaten, ervaringen en bevindingen van uw initiatief actief deelt met het Faro-netwerk en andere relevante doelgroepen.

Werk een plan uit voor kennisontwikkeling en -deling, inclusief de beoogde doelgroep(en) en omschrijf daarin hoe de resultaten van het initiatief worden gedeeld.

Denk ook aan type communicatiemiddelen, frequentie etc. De kosten hiervoor kunt u opvoeren in uw begroting.

Het Duurzame Monumenten Collectief Zeist ontwikkelt een systeem om resultaten, inzichten en ervaringen die gedurende het project worden opgedaan te delen met het bredere erfgoedveld. Dit systeem is ontworpen om maximale transparantie en bruikbaarheid voor alle belanghebbenden te garanderen. Hier volgt een beschrijving van de belangrijkste componenten van dit systeem:

Documentatie en toolkit

Alle processtappen en onderdelen van het project worden gedocumenteerd in een uitgebreide toolkit. Deze toolkit wordt beschikbaar gesteld aan geïnteresseerde partijen om hen te voorzien van gedetailleerde richtlijnen en best practices die ze kunnen toepassen in hun eigen context.

Verzameling en analyse van data

Een breed scala aan data wordt verzameld gedurende het project, waaronder:

- Aantal aanwezigen bij bijeenkomsten
- Postcodegegevens voor BSR (Brand Strategy Research)- dit is een analysetool om de verscheidenheid in leefstijlen van monumenteigenaren te onderzoeken
- Genomen maatregelen voor verduurzaming, onderhoud of verbouwing
- Aantal aangevraagde en verwerkte vergunningen
- Frequentie en kwaliteit van contactmomenten met erfgoedprofessionals en de projectleider
- Deze data worden gebruikt om effectiviteit te meten, 'heatmaps' te creëren voor geografische analyses, en om diepgaande enquêtes onder monumenteigenaren uit te voeren. Templates voor het maken van bijvoorbeeld deze heatmaps en de leefstijlensegmentatie zijn al ontwikkeld en beschikbaar.

Informatieverspreiding

De verzamelde data en opgedane inzichten worden omgezet in formats zoals factsheets en infographics. Deze materialen worden op verschillende manieren actief gedeeld, namelijk door:

- Presentaties (online en fysiek) door zowel erfgoedambtenaren als monumenteigenaren, wat zorgt voor een gebalanceerd perspectief
- Bijeenkomsten binnen het Faro-netwerk
- Directe communicatie naar andere gemeentes via enthousiasmerende e-mails
- Online platform met kennis dat door iedereen te bezoeken en gebruiken is, alle kennisdocumenten zijn downloadbaar
- Regelmatige posts op een specifiek LinkedIn-pagina die voor dit doel zal worden opgezet
- Papers en artikelen voor relevante online platforms (RCE, RVO enz.) Afhankelijk van ontwikkelingen

Deze gecombineerde aanpak verzekert dat de kennis en ervaringen uit het project niet alleen brede uitrol vinden, maar ook aanmoedigen tot actieve deelname en betrokkenheid bij andere erfgoedprofessionals en belanghebbenden.

Beschikbaarheid van hulpmiddelen

Praktische hulpmiddelen zoals het ontwikkelde vergunningentemplate wordt beschikbaar gesteld aan alle partijen die er gebruik van willen maken. Deze tools zijn ontworpen om de implementatie van vergelijkbare initiatieven in andere gemeenten te faciliteren, daarmee de weg vrijmakend voor een bredere toepassing van de innovatieve aanpakken die in Zeist zijn ontwikkeld.

Begroting

15. De gevraagde financiële bijdrage moet in verhouding staan tot de verwachte impact van het initiatief. Behalve een projectplan dient u ook een begroting toe te voegen (separate bijlage). Omschrijf hieronder op welke wijze u de mogelijkheden van cofinanciering (eigen bijdrage en bijdragen derden) heeft onderzocht en wat daarvan de uitkomst is geweest.
Zie separate bijlage

Ingevuld door: XXXXXXXXXX
Datum: augustus 2024